

Kalesia Nəgkiariien sə rani mə nəfe i nəkukuə

Pol rımərai nəkukuə i revən ti nakalasia me ia profens riti səvəi Rom kani mə Kalesia. Nakalasia me ia Kalesia nətərigien səvənraha raməvsausini pik ti nahatən eikuə me nəghinraha mə Juteiaisa me. Nahatən eikuə me nəha həni pen ti nərmama rıpkə mhə irəha nəkur Isrel mə Kumwesən trəpwəh nuvehimiruien irəha. Irəha həni mə nərmama rıpkə mhə irəha nəkur Isrel tuhaməkeikei mhesi pen loa səvəi nəkur Isrel rəmwhen ia kuvehi ninhum minraha, mine nənien nari, mine nousəsimwinien ia nəpin səvəi nəveginien asori me səvəi nəkur Isrel. Nahatən eikuə me nəha həni mwi mə Pol rıpkuvehi mhə nasoriien səvəi Kumwesən. Ro iamini irə tuhpwəh nətərigien in. Ia nukune nəkukuə i Pol rıməni pen ti nəkur Kalesia mə nəfe nəgkiariien amasan in raməvisau. In rani mwi mə Kumwesən ruvei pen nasoriien min. Ko kıpkuvehimiru mhə kitaha trini minuə samesi pen Loa səvəi Moses. Mətə tukuvehimiru kitaha nəpin səni nıpərhienien ia Iesu Kristo. Nahatətəien in nəha suatuk ti nuvehien nimiruien vi. Pol rini mə tsahatətə ia Iesu Kristo, mho nokeikeien, nənə mharə ia Nənimwin İkinan.

¹ *Iou Pol. Iou aposol riti. Nərmama me həpkəkwein mhə iou mə takowok i. İərmama

* **1:1:** Kal 1:11-12

riti rəpwəh nuvehi utəien iou, mətə Iesu Kristo mine səvənhī Tata Kumwesən sə rino rətui mwi ia nemhəien səvənhī, irau nəha krouvehi utə iou. ²Iou mine piəvmiaha me nepwɪn kimaha mɪnraha ia kwopun i iahamrai nəkukuə i rauvehe tukumiaha nakalasia me fwe profens nəha Kalesia. ³*Nəfwakiien səiou mə Kumwesən tata səkitaha mine Iesu Kristo lərimənu səkitaha trouəriari pehe namasanien mine nəmərɪnuien m kimiaha. ⁴*Iesu rɪnəsəni nɪmɪruien səvənhī memhə ti noien ərəha me səkitaha. In rino iamɪnha irə mə truvehi raka kitaha ia nitətə ərəha i samarə irə ipwet mine. In remhə mesi pen nəkwai Kumwesən Tata səkitaha. ⁵Pwəh nəgnəgɪniien revən tukwe ia nuk nuk me. Ouəh, pwəh ro iamɪnhi.

Nəgkiariien amasan sə ro nɪpərhiēnien kuatia a

⁶Iou iakərkərinari ia kimiaha ti nəri nə mə Kumwesən rɪnəkweɪn kimiaha mə tihəuvehe mharə tegɪn namasanien səvəi Kristo, mətə nəpɪn ouihi a rukurau, nənə kimiaha hiəuvei pen təkutamiaha min, mamhəuvən ti nəgkiariien amasan riti mwi. ⁷*Iakɪni iamɪnhi irə mətə nəgkiariien amasan riti mwi riwən. Nəgkiariien amasan sə ro nɪpərhiēnien kuatia a. Mətə nərmama nepwɪn nəha ikɪn kamho kimiaha hiamhekɪr pɪk. Irəha hokeikei mə tuhəuvsini nəgkiariien amasan səvəi Kristo ruvehe nəgkiariien əpə riti. ⁸*Mətə iakani pehe tukumiaha i trɪni mɪnuə kimaha riti uə agelo riti sə ruku pen ia neiai trəvisau pehe m kimiaha

* **1:3:** Rom 1:7, Fil 1:2 * **1:4:** Kal 2:20, 1Tim 2:6, Taet 2:14, 1Jon 5:19 * **1:7:** Wok Me 15:1,24 * **1:8:** 1Kor 16:22

nægkiariien amasan riti ropə ia nægkiariien amasan nəha iahənəvisau raka m kímiaha i, pwəh iərmama nəha revən ia napw. ⁹ Kimaha iahəuvəni raka nægkiariien i tukumiaha fwe kupwən, nənə təkwtəkwwuni takini mwi. Trini minuə iərmama riti raməvisau m kímiaha nægkiariien amasan riti ropə ia nægkiariien amasan nəha hiəuvəvehi raka, pwəh iərmama nəha revən ia napw. ¹⁰ *Kimiaha hiaməfətərig irə? Ipwet mine iakaməmwur mə sin trəkwein amasan ia nirak, iərmama uə Kumwesən? Rerimiaha ramrhi mə iakaməmwur ti nəfe, mə tako nərmama rerinraha ragien tukw iou uə? Trini minuə iakaməmwur ihi mə tako nərmama rerinraha ragien tukw iou ripko mhə iou pərhien iərmama riti sə iakamo tukwini nari m Kristo.

Pol ramini irapw mə kinəfo irə ruvehe mo aposol riti

¹¹ *Piak me, iakokeikei mə kímiaha tihəukurən nəri. Nægkiariien amasan i iakinəvisau m kímiaha ripko mhə nəvisaiien səvəi iərmama. ¹² *Iapkuvehi mhə ruku pen ti iərmama riti. Iərmama riti ripkhatən mhə iou irə. Mətə iakiməuvehi ia nəpən nəha Iesu Kristo rier pehe tukw iou. ¹³ *Kímiaha hiəuvəregi raka noien səiou sə iakinəfo irə kupwən ia nəpən nəha iakinaməfwaki ihi ia nəfwakiiien səvəi nəkur Isrel. Iakinamometə pik nakalasia me səvəi Kumwesən, mamousari mə takouraha irəha. ¹⁴ *Ia nəpən nəha iakinəuvehe mamskai ia nəfwakiiien səvəi

* **1:10:** 1Tes 2:4 * **1:11:** Mat 16:17 * **1:12:** Kal 1:1 * **1:13:**
Wok Me 8:3 * **1:14:** Wok Me 22:3

nəkur Isrel məpi raka iou me nepwɪn ti nəri nə mə iakamousari pɪk mamesi pen narəien nəha kaha kupwən me səiou həməuvei pehe. ¹⁵ *Mətə Kumwesən sə ruvərfi raka iou fwe ia tɪpwi mama səiou, in rəkwein iou, ti nəri nə mə rerin ramasan tukw iou. ¹⁶ *Nəpɪn rəkwein iou irə, rerin ragien ti nəsenien iou iakətə Tini mə takəvisau irapw nəgkiariien amasan səvənhi m nərmama me rɪpko mhə irəha nəkur Isrel. Nənə nəpɪn iakətoni Tini, təkwtəkwuni a iapkevən mhə ti iərmama riti mə trahatən iou. ¹⁷ Iapkevən mhə fwe Jerusalem mə takətoni nərmama me nəha haməkupwən ia nirak mho irəha aposol me. Mətə iakier mevən fwe tənə nəha Arepia. Kurirə irə iakrərig mwi mevən fwe Tamaskes. ¹⁸ *Nəpɪn nuk kahar rukurau, nənə iakutə pen fwe Jerusalem mə takətoni Pita. Iakuvehi nəfwakiien kəru fwe ikɪn kɪmrau min. ¹⁹ *Mətə iapkətoni mhə aposol me nepwɪn mwi, Jemes əpa, piəvi Iərimənu səkitaha. ²⁰ (Nəgkiariien i iakamrai rauvehe tukumiaha ia nəmri Kumwesən iakəpwəh neikuəien irə.) ²¹ *Nəpɪn iakier ia Jerusalem, iakevən fwe ia kwopun me ia profens mi nəha Siria mine Silisia. ²² Ia nəpɪn nəha, nakalasia me səvəi Kristo ia tənə Jutia həpkətə raka mhə iou, mhəreirei ihi iou. ²³ Kamhəregi a nərmama me kamhəvisau iamɪnhi mə, “Iəmə i kupwən ramometə kitaha, təkwtəkwuni raməvisau irapw nahatətəien səkitaha sə kupwən ramousari mə trouraha.”

* **1:15:** Aes 49:1, Jer 1:5, Rom 1:1 * **1:16:** Wok Me 9:3-6, Kal 2:7

* **1:18:** Jon 1:42, Wok Me 9:26 * **1:19:** Mat 13:55 * **1:21:**

Wok Me 9:30

24 Nənə irəha həgnəgini Kumwesən tukwe iou.

2

Pol revən mægkiari irəha aposol me nepwın fwe Jerusalem

¹ *Nəpın nuk fotin rukurau, iakutə pen fwe Jerusalem kimrau Panapas. Iakiri mwı Taetas ruvehe kimrahar min. ² Iakutə pen iamınhi ti nəri nə mə Kumwesən rinahatən raka iou iakinətoni mə takaməkeikei mevən. Nənə iakevən mətoni nəmə asori me səvəi nakalasia me. Nəpın kimaha əpa, iakini pen amasan ti nirəha i nəgkiariien amasan səiou sə iakamıni irapw ti nərmama me ripko mhə irəha nəkur Isrel. İakamo iamınhi irə ti nəri nə mə iakəpwəh nokeikeiien mə narimnari me səməme iakamo mine iakino raka, iakamo auər a. ³ *İa nəpın nəha Taetas kimrau min. Nipərhiien in iəmə Kris, mətə irəha həpwəh niniien mə tukaməkeikei kuvehi ninhum min. ⁴ *Mətə noien səvəi nuvehiiien ninhum m iərmama kimaha iahəgkiari irə ti nəri nə mə nərmama me nepwın kamhəkuriərə afafa kitaha, mamheikuə mə irəha piəvtaha me. Irəha həuvehe mamhətə afafa kitaha, ti nəri nə mə İesu Kristo rineivinari ia kitaha. Nənə hokeikei mə tuhətoni mə saməfarə irə. Irəha hənuə tuhəsisəg mwı kitaha ia natuakəmien me səvənraha. ⁵ Mətə kimaha iahəpwəh nəseni ananien irəha mə tuhasori ia kimaha, ti nəri nə mə iahokeikei mə nəgkiariien amasan i sə ro nipərhiien trarə amasan tukumiaha mamevən.

* **2:1:** Wok Me 15:2 * **2:3:** Wok Me 16:3 * **2:4:** Kal 1:7, Kal 5:1,13

6 *Ia nəpɪn nəha, nərmama nəpɪn fwe ikɪn kani irəha mə nəmə asori me. (Mə irəha hasori mhəfo pen irə, mətə iakəpwəh nətərig penien irə. Iou iakukurən mə Kumwesən ramo rəmnəmwhen a ia nərmama me pam.) Nəmə asori me nəha həpwəh nɪniien nəgkiariien riti mhəripɪn pen ia nəgkiariien amasan sə iakaməvisau irapw i.

7 *Irəha həpko mhə iamɪnhi irə, mətə hətə sas mə Kumwesən rəmri pehe nəgkiariien amasan səvənhi ia tɪpage rəgɪk mə takəvisau irapw irə ramevən tɪ nərmama me rɪpko mhə irəha nəkur Isrel. Noien nəha Kumwesən ro miou rəmwhen a mwɪ sə rɪno raka m Pita. Pita nəha raməvisau irapw nəgkiariien amasan səvəi Kumwesən ramevən tɪ nəkur Isrel.

8 Nəmə asori me nəha hətə sas mə Kumwesən ramasitu ia kimrau pəri ia wok mi nəha iarauo. Ramasitu ia Pita ia wok səvənhi sə in ramo in aposol riti səvəi nəkur Isrel, mamasitu mwɪ ia nirak ia wok səiou sə iakamo iou aposol riti səvəi nərmama me rɪpko mhə irəha nəkur Isrel.

9 *Nənə Jemes, mɪne Pita, mɪne Jon, iamə mirəhar nəha kani irəhar mə pos me səvəi nɪmwəfwaki, nəpɪn irəhar harənətə Kumwesən ramasitu ia nirak ia namasanien səvənhi, harosə pehe rəgɪnrahar mwatuk m kimrau Panapas rəmwhen mə kimaha kusen kuatia. Nənə kimaha pam iahəsəni mə tahəuai kimaha me. Kimrau Panapas tarouevən rouəvisau m nərmama rɪpko mhə irəha nəkur Isrel, nənə irəha tuhəuvən mhəvisau m nəkur Isrel.

10 *Mətə nəgkiariien kuatia a həməni pehe tukumrau i mə rərɪmrau tramrhi nərmama me nautə səvənraha riwən,

* 2:6: Wok Me 10:34 * 2:7: Wok Me 22:21 * 2:9: Jon 1:42

* 2:10: Wok Me 11:29-30

iarouasitu ia nirəha. Mətə nəri nəha iakinətə raka takaməkeikei mo. Rerik ragien tukwe.

Pol rəgkiari skai m Pita

¹¹ Mətə nəpɪn Pita ruvehe ia Antiok, iakərer ia nənimen, məgkiari skai min, ti nəri nə mə ramo noien riti rəpwəh nəmwhenien. ¹² *Nəpɪn rɪməuvehe vi a ia Antiok, raməni pəri nari irəha piəvtaha me səməme rɪpko mhə irəha nəkur Isrel. Mətə kurirə irə Jemes rərhi nərmama nepwɪn həuvehe. Nəpɪn hapirapw, Pita rɪnaməpwəh nəni pəriien nari irəha nərmama me rɪpko mhə irəha nəkur Isrel, nənə mɪnamərer əpə ia nirəha. In ro iamɪnhi irə ti nəri nə mə rehekɪr nəkur Isrel me nəha səməme kamhəni mə nərmama rɪpko mhə irəha nəkur Isrel tuhaməkeikei mhəuvən kuvəhi ninhum mɪnrəha ti Loa səvəi Moses. ¹³ Nənə piəvtaha me nepwɪn səməme irəha nəkur Isrel həhekiɪr mwɪ, mhəkurirə ia Pita ia noien nəha ramo. Panapas mwɪ in rehekɪr, mukurirə irəha. ¹⁴ Mətə nəpɪn iakətoni mə irəha həpkesi pen mhə nəgkiariien amasan sə ro nɪpərhiienien, iakəgkiari skai m Pita ia nəmɪnrəha pam. Iakɪni pen tukwe in mə, “Pita. Ik iəmə Isrel, mətə ikɪnəpwəh raka narəien səvəi nəkur Isrel, mamarə ia narəien səvəi nərmama rɪpko mhə irəha nəkur Isrel. Ro iamɪnhi irə rəfo təkwtəkɪwuni ikamərhiərhi nərmama me i rɪpko mhə irəha nəkur Isrel mə tuharə ia narəien səvəi nəkur Isrel? ¹⁵ Ia nətuuien səkrau krɪnouətui pehe iəmə Isrel mi. Rɪpko mhə krau iərmama mi səvəi kwənəkɪwus əpə riti sə nəkur Isrel kamhəni mə kwənəkɪwus səvəi nəkur ərəha me. ¹⁶ *Mətə

* **2:12:** Wok Me 11:3
Rom 4:5, 11:6, Kal 3:11

* **2:16:** Wok Me 15:10-11, Rom 3:20-28,

krau krouukurən mə iərmama sə ramesi pen Loa səvəi nəkur Isrel rīpkatukwatukw mhə ia nəmri Kumwesən, mətə iərmama sə ramahatətə ia Iesu Kristo, in əpa nə ratukwatukw ia nənimen.^a Nətərigien nəha rino mə kitaha mwi nəkur Isrel səni nīpərhiēnien ia Iesu Kristo. Kitaha samahatətə ia Kristo ti nəri nə mə noien iamīnha irə tro kitaha satukwatukw ia nəmri Kumwesən. Mətə səpkətīgite mhə ia nesi penien Loa, ti nəri nə mə iərmama riti riwən ko ruvehe matukwatukw ia nəmri Kumwesən nəpīn ramesi pen Loa.¹⁷ Kitaha i nəkur Isrel səuvəuvehe raka ti Iesu mə in tro kitaha satukwatukw ia nəmri Kumwesən. Mətə mə kitaha sətōni mə kitaha nəkur ərəha rəmwhen ia nərmama rīpko mhə irəha nəkur Isrel, rəfo irə? Kristo ro kitaha səuvehe nərmama kamho noien ərəha? Rekəm!¹⁸ Mətə trīni mīnuə iakuvrhəkīn mwi Loa nəha sə fwe kupwən iakīneitehi, noien nəha iakamo ramahatən pen mə pərhiēn iou iərmama sə iakamərui Loa.¹⁹ *Ia nīkaren səvəi Loa, iakuvamhə raka. Loa nəha rousi əpune iou. Nənə ti nəri nə mə iakuvamhə raka ia nīkaren səvəi Loa, iakukurən nīmīruien ia nīkaren səvəi Kumwesən. Rəmwhen mə kīnərui tərini pen iou ia nei kamarkuauī kīmrau Kristo.²⁰ *Rīpko mhə iou iakamīru təkwtəkwuni, mətə Kristo ramīru ia nīrak. Nīmīruien sə iakamarə irə təkwtəkwuni ia tīprənə i, iakamarə irə, mamahatətə ia Tini Kumwesən. In rokeikei iou memhə tukw iou.²¹ Ko iapkərarki mhə namasanien i səvəi Kumwesən

^a **2:16:** Suatuk riti mwi ti nīniēn nəgkiariēn nəha ia vas 16 in i mə “Mətə krau krouukurən mə iərmama rīpkatukwatukw mhə ia nəmri Kumwesən ia nesi penien Loa, mətə nahatətəien ia Iesu Kristo ramo in ratukwatukw ia nənimen.” * **2:19:** Rom 7:6 * **2:20:** Jon 13:1, Kal 1:4

sə ruvei pehe miou. Trini minuə Loa in suatuk iərmama tresi pen ti nuveheien matukwatukw ia nəmri Kumwesən, ro iamɪnhi irə Kristo remhə auər a.”

3

Sin ro nifeifeien ro nəkur Kalesia hətə wau ia nəgkariien pərhiən?

¹ Nəkur Kalesia, kɪmiaha hiamarməri! Kɪnəvisau raka Iesu Kristo m kɪmiaha rəmwhen hiənətoni ia nəmriɪmiaha mə remhə ia nei kamarkuau. Mətə nisimə nəha həno nifeifeien mhəuvehi raka kɪmiaha? ² Iakuə takəres nəresien riti tukumiaha i. Fwe kupwən, nəpɪn hiəuvehe vi a mhəuvehi Nənɪmwɪn Ikinan, hiamo nəfe noien ro Kumwesən ruvei pehe Nənɪmwɪn nəha m kɪmiaha? Rosi hiamesi pen Loa səvənhi uə? Kɪmiaha hiəukurən mə rɪpko mhə iamɪnhi. Mətə kɪmiaha hiəregi nəgkariien amasan səvənhi, mhəni nɪpərhiənien irə, ro pen Kumwesən ruvei pehe Nənɪmwɪn səvənhi m kɪmiaha. ³ Rəfo kɪmiaha hiamarməri iamɪnhi irə? Fwe kupwən, nəpɪn hiəuvehe vi a mhahatətə ia Iesu, hiamətɪgite ia nɪskaiien səvəi Nənɪmwɪn Ikinan. Mətə rəfo nəha təkwtəkwuni, ko hiəuvehe mhatukwatukw ia nɪskaiien atukw səkɪmiaha? ⁴ Mətə rəfo ia nəmisəien me həpɪk hiəuvəregi raka ti Iesu? Hiaməregi auər a uə? ⁵ Kumwesən sə rauvei pehe Nənɪmwɪn Ikinan m kɪmiaha, nənə mamə nɪmtətien me ia nəmriɪmiaha, in ramo noien me nəha ti nəfe? Ti nəri nə mə hiamesi pen Loa? Rekəm! Mətə in ramo noien me nəha ti nəri nə mə nəpɪn hiəregi nəgkariien amasan səvəi Iesu, hiəni

nipərhienien irə. ⁶ *Rerimiahā tramrhi Epraham fwe kupwən. Nəkukuə Ikinan rani mə Epraham “rini nipərhienien ia Kumwesən. Nənə ti nəri nə mə in rahatətə iamīnhi, Kumwesən rətə in mə in ratukwatukw ia nənimen.” ⁷ Ro pen kimiahā tihaməkeikei mhəukurən mə nərmama səməme kamhahatətə, irəha nəha nipwnəti Epraham me. ⁸ Nəkukuə Ikinan ruvəni raka fwe kupwən mə Kumwesən trini nərmama i rīpko mhə irəha nəkur Isrel mə irəha hatukwatukw ia nənimen ti nəri nə mə kamhahatətə irə. Nəpīn noien nəha rīpkuvehe mhə ihi, Nəkukuə Ikinan rinəvisau pen nəgkariien amasan i m Epraham. Rini mə, “Nərmama ia tənəmtənə me pam tuhəuvehi namasanien səiou truku pen ia kwənəkwus səim.” ⁹ Ro iamīnhi irə sətōni mə Kumwesən raməkwein amasan ia nərmama səməme kamhahatətə irə rəmwhen raməkwein amasan ia Epraham ti nəri nə mə Epraham ramahatətə irə. ¹⁰ *Mətə nərmama me pam səməme kamhətigite ia nesi penien Loa mə tro irəha hatukwatukw ia nəmri Kumwesən, Kumwesən raməkwein ərəha ia nīrəha. Iakani iamīnhi irə ti nəri nə mə nəgkariien i sə kimərai pen ia Nəkukuə Ikinan rəuiui irəha. Rini mə, “Kumwesən trəkwein ərəha ia nərmama me pam həpko mhə narimnari me pam kimərai pen ia nəkukuə səvəi Loa.” ¹¹ *Nənə ruvehe mīno nukurənien i ti nərmama mə iərmama riti riwən ko resi pen Loa nənə muvehe matukwatukw ia nəmri Kumwesən. Rino nukurənien i ti nəri nə mə Nəkukuə Ikinan rani mə, “Iərmama sə ratukwatukw ia nəmri Kumwesən ia nahatətəien səvənhi, in truvehi nīmīruien.”

* **3:6:** Rom 4:3 * **3:10:** Dut 27:26 * **3:11:** Rom 1:17, Kal 2:16

12 *Mətə Loa in ropə ia nahatətəien. Iakani iamīnhi irə ti nəri nə mə Loa rani mə, “Iərmama sə ramo narimnari me pam nəha Loa rani truvehi nīmīruien irə.” 13 *Mətə Kristo ruvəfi raka nari ia kitaha. Loa nəha ko rīpkəkwein ərəha mhə mwi ia kitaha, ti nəri nə mə Iesu rīməuvehi təmwkitaha, muvehe mo in iərmama sə Kumwesən raməkwein ərəha irə. Rəmwhen ia nəgkiariien i kīmərai pen ia Nəkukuə Ikinan rani mə, “Trīni mīnuə kousi əpune iərmama riti nīpwran rəgher ia nei, ramahatən pen mə Kumwesən raməkwein ərəha irə.” 14 Mətə təkwtəkwuni, ti nəri nə mə Iesu Kristo remhə iamīnhi, namasanien sə Kumwesən rīməuvei pen m Epraham ko ruvehe ti nərmama rīpko mhə irəha nəkur Isrel. Ti nəri nə mə kitaha samahatətə ia Iesu, səukurən nuvehien Nənimwīn nəha Kumwesən ruvəni raka mə truvei pehe m kitaha.

Promes mine Loa

15 Piak me, iakuə takīni noien riti səkitaha nərmama, mahatən nəri nəha iakaməgkiari irə. Nəpīn iərmama kəru krourai sun nəgkiariien riti nənə rouərihi nīpekə tukwe, rəknekīn ti iərmama riti mə trīfi nīpekə səvənrau, mərihi atukw a səvənhi riti. 16 *Fwe kupwən, Kumwesən rīno promes me səvənhi m Epraham mīne mwīpwīni. Kumwesən rəpwəh nīniien mə ramo promes me səvənhi m Epraham mīne “nīmīpwīni me.” Nəgkiariien i mə “Nīmīpwīni me” ramīni nərmama həpīk. Mətə Kumwesən rīni mə ramo promes me səvənhi m Epraham “mīne mwīpwīni.” Nəgkiariien i “mwīpwīni” ramīni iərmama kuatia.

* 3:12: Rom 10:5 * 3:13: Rom 8:3, 2Kor 5:21, Kal 4:5, Dut 21:23

* 3:16: Wok Me 7:5

Mwipwi Epraham naha Kumwesən rəgkiari irə in nə Kristo. ¹⁷ *Nipwrai nəgkiariien səiou ro iamīnhi: Fwe kupwən, Kumwesən rino promes riti səvənhi m Epraham, marə mīni mwi mə nəgkiariien naha səvənhi traməkeikei mukuə. Nəpīn nuk fo-hantret-toti rukurau, nənə Loa ruvehe. Mətə Loa naha ko rīpkousi ərəgrəgi mhə promes naha Kumwesən rīnəmri raka m Epraham fwe kupwən. ¹⁸ *Trīni mīnuə kītaha saməuvehi narimnari me sə Kumwesən rauvei pehe ti nəri nə mə samesi pen Loa, noien naha ramahatən pen mə promes naha səvəi Kumwesən ruvehe muvəiwən. Nənə ko səpkuvehi mhə narimnari me naha ruku pen ti promes naha. Mətə Epraham ruvehi narimnari me naha Kumwesən rīməuvei pen mīn ti nəri nə mə Kumwesən rino promes mə tro iamīnhi.

Kumwesən rīməuvei pehe Loa ti nəfe?

¹⁹ *Ro iamīnhi irə Kumwesən rīməuvei pehe Loa ti nəfe? Ti nəri nə mə nərmama kamho noien ərəha me, ro pen in rīrīpīn pen Loa ia promes səvənhi, mə Loa traməmak meste mwipwi Epraham sə promes səvənhi rīnəgkiari irə truvehe. Nəpīn Loa ruvehe irə, nagelo me həuvei pen m Moses, nənə kīmaha iahəuvehi ia rəgi Moses, iəmə sə ramərer ia nīmwrhenhi Kumwesən mīne kīmaha. ²⁰ Mətə iərmama sə ramərer ia nīmwrhenhi iərmama kəru iamīnha irə mə truvi sīmwin irau, rīpko mhə səvəi iərmama kuatia nə in, mətə Kumwesən in kuatia a.

* **3:17:** Eks 12:40 * **3:18:** Rom 4:14, 11:6 * **3:19:** Rom 5:20,
Wok Me 7:38

21 *Ro iam̄inhi irə kitaha tsəgkiari ia narimnari me i mhəfni irə? Loa səvəi Kumwesən rərəha mətə promes me səvəi Kumwesən hamasan? Rekəm, kitaha ko səpkini mhə iam̄inhi irə. Tr̄ini minuə Kumwesən r̄iməuvei pehe loa riti sə rukurən nuvei peheien n̄imiruien, kitaha tsesi pen loa nəha nənə mhəuvehe mhatukwatukw ia nəmri Kumwesən.

22 *Mətə r̄ipko mhə iam̄inhi irə. Nəkukuə Ikinan rani mə noien ərəha rəuiui nər̄mama me pam, mərihi tər̄ini irəha. Ro iam̄inhi irə narimnari me pam Kumwesən r̄ino promes mə truvei pehe m kitaha, kitaha səukurən nuvehien ti nəri nə mə səni n̄ipər̄hienien ia Iesu Kristo.

23 *Fwe kupwən, nəp̄in Kristo r̄ipkuvehe mhə ihi mə tsahatətə irə, kitaha samarə teḡin Loa səvəi Moses. Loa nəha raməkwtəm̄hiri kitaha. Rəmwhen mə samarə ia kalapus mamheitenhi mheste Kristo tr̄ipkier pehe tukutaha mə tsahatətə irə.

24 *Fwe kupwən, Loa nəha rasori ia kitaha, mamətui tukutaha. Sənamarə teḡin Loa nəha meste Kristo ruvehe. Nənə nəp̄in Kristo ruvehe, kitaha sahatətə irə mə tsəuvehe mhatukwatukw ia nəmri Kumwesən.

25 Mətə təkwtək̄wuni nəha, ti nəri nə mə Kristo ruvəuvehe raka, nənə samahatətə irə, səpkarə teḡin mhə Loa.

26 *Iakani iam̄inhi irə ti nəri nə mə kimiaha pam nə n̄ipwnəti Kumwesən me ti nəri nə mə hiama-hatətə ia Iesu Kristo.

27 *Kimiaha pam sə hiəno raka paptas mə tihəuvehe mho kuatia kimiaha Kristo, hiəuvəuvehi raka Kristo rəmwhen hia-

* 3:21: Rom 8:2-4 * 3:22: Rom 3:9-19, Rom 11:32 * 3:23:

Kal 4:3 * 3:24: Rom 10:4 * 3:26: Jon 1:12 * 3:27: Rom 6:3, 13:14

markahu karkahu. ²⁸ *Nənə təkwtəkwni rīpko mhə kīmiaha nepwīn nəkur Isrel mīne nepwīn rīpko mhə nəkur Isrel. Rīpko mhə kīmiaha nepwīn nərmama səməme hīamo slef mīne nepwīn hīəpko mhə slef. Rīpko mhə kīmiaha nepwīn nīpran mīne nepwīn nərman. Iakīni iamīnhi irə tī nəri nə mə kīmiaha pam kuatia a ia Iesu Kristo. ²⁹ *Trīni mīnuə səvəi Kristo nə kīmiaha, nīpwnəti Epraham me nə kīmiaha. Kīmiaha nə nəkwərhakwərha me tihəuvehi narimnari amasan me nəha Kumwesən rīno raka promes mə truvei pen m Epraham.

4

Kīmiaha nə nīpwnəti Kumwesən me

¹ Nīpwrai nəgkiariien səiou ro iamīnhi irə. Nəpīn iərmama remhə, nautə me pam səvənhi səvəi tīni. Mətə trīni mīnuə tīni ramouīhi ihi, ko in rīpkasori mhə ia nautə me nəha, mətə in rəmwhen a ia slef. ² Nəpīn ramouīhi ihi trarə tegīn nəmə asori me nepwīn. Irəha tuhətui amasan tī nautə səvənhi meste nəpīn nəha tata səvənhi rīmāni. ³ *Rəmwhen a mwī ia kitaha. Nəpīn sənəməkwerhakwərha ihi samarə tegīn nənimwīn me i irəha nukune noien me səvəi tīprənə i. Irəha kamhərimənu ia kitaha səmwhen ia slef me. ⁴ Mətə nəpīn atukwatukw nəha Kumwesən rīmāni ruvehe, nənə in rərhi pehe Tīni. Pran riti rərəhi. Rətui pehe, marə tegīn Loa səvəi Moses, ⁵ *mə in trərəku raka səməme kamharə tegīn Loa nəha. Kumwesən ro iamīnhi irə mə tresi kitaha səuvehe mho nīpwnətīn me.

* **3:28:** Rom 10:12, 1Kor 12:13 * **3:29:** Rom 4:13 * **4:3:** Kal 3:23, Kol 2:20 * **4:5:** Kal 3:13

6 *Ti nəri nə mə nıpwnətın me i kitaha, rərhi pehe Nənimwın səvəi Tini ruvehe mamarə ia reritaha. Ia Nənimwın nəha kitaha saməkwein Kumwesən mə, “Rimimaha, Tata!” 7 *Ro iamınhi irə rıpkə mhə kimiaha hiamo ihi slef ia kimiaha, mətə kimiaha nıpwnətı Kumwesən me. Ti nəri nə mə kimiaha nıpwnətı Kumwesən me, ro pen Kumwesən truvei pehe m kimiaha narimnari me nəha riməni mə truvei pen m nıpwnətın me.

Pol rerin rəpou ti nəkur Kalesia

8 *Fwe kupwən, nəpın kimiaha hiamreirei Kumwesən, hiəmwhen ia slef me səvəi kumwesən eikuə me. 9 Mətə təkwtəkwwuni nəha hiəuvəuvehe mhəuvəukurən raka Kumwesən, uə ramasan mwi iakini mə təkwtəkwwuni Kumwesən ruvəukurən raka kimiaha. Mətə rəfo hiamrərig mwi ti nənimwın me i irəha nukune narəien kupwən səkimiaha. Irəha nəgsenraha riwən. Hə nəri auər a. Hiokeikei mə tihəmwhen mwi ia slef me səvənraha uə? 10 *Hiaməsiai nəpın ikinan me, mine məkwə me, mine nuk me. 11 Iakamhekır tukumiaha. Rosi iakinəmwur auər a ia kimiaha uə? 12-13 *Piak me, iakase kimiaha mə tihaməkeikei mhəuvehi noien səiou. Hətə ro. Iakuvəuvehi raka noien səkimiaha. Kimiaha hiəuvəukurən raka mə fwe kupwən iakiməuvehe tukumiaha ti nəri nə mə nemhəien riti rarə ia nıpwrak. Ia nəpın nəha iakiməkupwən məvisau irapw nəgkariien amasan səvəi Iesu m kimiaha. Mətə kimiaha hiəpkə mhə nəmisəien miou. 14 Nıpərhiēnien nemhəien səiou riskai,

* 4:6: Rom 8:15-16 * 4:7: Rom 8:17, Kal 3:29 * 4:8: 1Kor 8:4-6 * 4:10: Rom 14:5, Kol 2:16 * 4:12-13: 1Kor 2:3

hiamarkut pik irə, mətə hiəpwəh nəmwəkiien iou tukwe, uə hiəpkərhi irapw mhə iou, rekəm. Hiəuvehi puvnimwə pehe iou rəmwhen ia iou agelo riti səvəi Kumwesən, uə iou nəha Iesu Kristo. ¹⁵ Ia nəpɪn nəha rerimiahaha ragien pik. Mətə nagienien nəha səkimiahaha ruvəwəku? Iakani pehe tukumiahaha i mə pərhiien fwe kupwən trini mɪnuə rɪmərɪ tukumiahaha, hiəpkukumwiri raka a nənimemiahaha mhəuvei pehe miou iakomasan səiou irə. ¹⁶ *Mətə rəfo nəha təkwtəkwuni? Rosi ti nəri nə mə iakamini pehe tukumiahaha i nəgkiariien pərhiien hiaməmwəki iou tukwe uə? ¹⁷ Nərmama me nəha kamhəmwur pik tukumiahaha, mətə həpko mhə ti nəri amasan riti. Irəha hokeikei mə tuhəvi raka kimiahaha mə tihaməmwur əpa ti nirəha. ¹⁸ Ramasan mə hiaməmwur ti noien narimnari me, mətə tihaməkeikei mhəmwur ti noien amasan. Nəgkiariien nəha ro nɪpərhiienien ia nəpɪn me, nəri auər a mə samarə kitaha miou uə səpkarə mhə kitaha miou. ¹⁹ Nəkwərhakwərha me səiou. Iakregi iakaməmisə pik mwi tukumiahaha rəmwhen ia pran təkutan raməmisə mə trərəhi iəkunouihi. Takregi iamɪnhi meste kimiahaha tihəuvehi noien atukwatukw səvəi Kristo ia nɪmɪruien səkimiahaha. ²⁰ Ko ramo kitaha m kimiahaha nəha təkwtəkwuni, nənə ko iapəkəgkiari skai mhə m kimiahaha. Mətə iou iakamarə isipwɪn, iakreirei mə takəfo masitu ia kimiahaha.

Pol rusipekɪn ia Heka mɪne Sera

²¹ Kimiahaha səməme hiokeikei mə tiharə tegɪn Loa səvəi Moses, tiho mhəni pehe ro tukw iou i. Hiəuvəregi raka nəfe Loa nəha rani uə rekəm?

* **4:16:** Amos 5:10

22 *Kimərai pen iam̄nhi mə Epraham t̄ini kəru iərman. Pran sə in slef rərəhi riti, nənə pran sə r̄ipko mhə in slef rərəhi riti. 23 *T̄ini slef rətui rəmwhen ia nək̄wər̄hakwər̄ha me nepw̄in a. Mətə t̄ini prən nəha r̄ipko mhə in slef rətui ti nəri nə mə Kumwesən r̄ino promes iam̄nha irə ia prən nəha. 24 *Nəgkiariien nəha ro n̄ipər̄hienien irə, mətə ramasan mə iakusipek̄in irə. Prən mi nəha kəru krouəmwhen ia nəgkiariien kəru Kumwesən r̄inərihi tər̄ini əknekin. Prən nəha Heka rəmwhen ia Loa səvəi Moses sə Kumwesən r̄iməuvei pen fwe tək̄uər̄ Sinae. Loa nəha ramər̄ahi nək̄wər̄hakwər̄ha, mətə irəha slef me. 25 Heka rəmwhen ia tək̄uər̄ Sinae fwe Arepia, məmwhen mwi ia taon nəha Jerusalem ipwet mine, ti nəri nə mə taon nəha ro slef irə, nənə nək̄wər̄hakwər̄ha me səvənhi irəha mwi slef me. 26 *Mətə Jerusalem nəha fwe ia neiai rəmwhen ia prən nəha r̄ipko mhə in slef. Nənə in nə mama səkitaha. 27 Rəmwhen ia nəgkiariien i kimərai pen ia Nək̄ukuə Ikinan rani mə, “Agien, pran sə ipkək̄wəhakwen mhə! Əkwein əpwəm̄wis, magien, pran sə ipkəm̄isə raka mhə ti nər̄əhien iək̄unoūihi! Nək̄wər̄hakwər̄ha me səvəi prən nəha kinəpwəh in, tuhəpik̄ mhəpi raka nək̄wər̄hakwər̄ha me səvəi prən sə səvənhi fwe iərman.” 28 *Piak me, kimiaha nə n̄ipwnəti Kumwesən me. Hiəmwhen ia Aesak, iək̄unoūihi sə r̄inətui ti nəri nə mə Kumwesən r̄ino promes mə tro iam̄nhi. 29 Mətə fwe kupwən, iək̄unoūihi nəha Ismael sə r̄inətui rəmwhen ia nək̄wər̄hakwər̄ha

* 4:22: Jen 16:15, 21:2 * 4:23: Rom 9:7-9 * 4:24: Rom 8:15, Kal 5:1 * 4:26: Hip 12:22, Rev 3:12, Rev 21:2,10 * 4:28: Rom 9:7, Kal 3:29

me nepwɪn, ramometə iəkunouihi nəha Aesak sə rɪnətui ia nɪskaiien səvəi Nənɪmwɪn səvəi Kumwesən. Rəmwhen a mwi ipwet mɪne. ³⁰*Mətə Nəkukuə Ikinan raməfni irə? Rani mə, “Ərhi irapw prən nəha in slef irau tɪni, tɪ nəri nə mə tɪni slef nəha ko rɪpkɪpeki pəri mhə nautə səvəi tata səvənhi irau tɪni prən nəha rɪpko mhə in slef.” ³¹*Ro pen, piak me, rɪpko mhə kitaha nɪpwnətɪ prən nəha in slef, mətə kitaha nɪpwnətɪ prən nəha rɪpko mhə in slef.

5

¹*Kristo rɪneivi raka nari ia kitaha. In rɪno noien nəha mə nari riti trəpwəh nəsisəgien mwi kitaha. Ro iamɪnhi irə kimiaha tihaməkeikei mhərer əknekɪn, mhəpwəh nəseniien Loa nəha rəkwtəmhiri kimiaha hiəuvehe mwi mho slef ia kimiaha.

²Həregi ro, iou Pol iakani pehe tukumiaha i, trɪni mɪnuə hiəsəni kuvehi ninhum m kimiaha tɪ Loa nəha, nemhəien səvəi Kristo trɪpkasitu anan mhə ia kimiaha. ³Iakuə takɪni irapw mwi tukumiaha i. Trɪni mɪnuə iərman riti rəsəni kuvehi ninhum mɪn tɪ Loa nəha, in traməkeikei mesɪ pen pam nəfe Loa nəha rani. ⁴Ik sə ikuə tikesi pen Loa nəha mə tikuvehe matukwatukw ia nəmri Kumwesən, kɪnərai raka ik. Ikinəpwəh noien kuatia kimirau Kristo, mɪnəpwəh namasanien səvəi Kumwesən. ⁵Mətə kitaha i saməmri pen əknekɪn nətərigien səkitaha ia Kumwesən mə in tro kitaha satukwatukw ia nənimen tɪ nəri nə mə samahatətə ia Kristo. Nənɪmwɪn Ikinan ramo

* **4:30:** Jen 21:10, Jon 8:35 * **4:31:** Kal 3:29 * **5:1:** Jon 8:32,36, Kal 2:4, 5:13, Wok Me 15:10

kitaha samaskai mə tsameitenhi meste nəri nəha trier irapw. ⁶*Nəpın səuvehe mho kuatia kitaha Iesu Kristo, nəri auər a mə iərmama riti kuvehi ninhum min uə kipkuvehi mhə ninhum min. Mətə nəri asori kitaha tsaməkeikei mhahatətə ia Iesu, nənə mhokeikei Kumwesən mine nərmama me. ⁷*Fwe kupwən, kimiaha hiamaiu amasan. Sin rərer tukuahag kimiaha minise kimiaha mə tihəpwəh nesi penien nəgkiariien sə ro nıpərhienien? ⁸Noien nəha rıpkuku pen mhə ti Kumwesən sə raməkwein kimiaha. ⁹*Kimiaha tihaməsiari. “Yis ouihi trəsə bred asori rəsisi.” ¹⁰*Mətə iou iakətıgite ia İərimənu səkitaha mə nətərigien səkimiaha tripkuvehe mhə mopə ia nətərigien səiou. İərmama nəha rameikuə ia kimiaha, iou iakreirei mə in sin, mətə Kumwesən trərpwın noien ərəha səvənhi. ¹¹*Piak me, hətərig ro, trıni minuə iakaməvisau ihi mə nərmama rıpku mhə irəha nəkur İsel tuhaməkeikei mhəuvən kuvehi ninhum minraha, rəfo nəkur İsel kamhometə ihi iou? Trıni minuə iakaməvisau ihi nəgkiariien nəha, ko niemaha rıpkəpi mhə irəha. Mətə niemaha raməpi irəha ti nəri nə mə iakaməvisau irapw nemhəien səvəi Iesu ia nei kamarkuau. ¹²Nərmama me nəha səməme kamhəni mə tihaməkeikei mhəuvən kuvehi ninhum m kimiaha ti Loa, iakregi mə ko irəha hərəi raka mwatuk səvənraha, rerik ragien!

¹³*Piak me, Kumwesən rınəkwein raka kimiaha, mineivi raka nari ia kimiaha. Mətə tihəpwəh nıniien iamınhi irə mə, “Loa nəha

* **5:6:** 1Kor 7:19, Kal 6:15* **5:7:** Kal 1:6* **5:9:** 1Kor 5:6* **5:10:** Kal 1:7, 2Kor 11:15* **5:11:** 1Kor 1:23* **5:13:** 1Tes

rəpwəh nəkwətəmhirien iou, ro pen iakukurən noien narimnari me i noien ərəha səvəi nīpwra k rokeikei.” Kimiaha tihəpwəh niniien iamīnhi irə, mətə tihaməkeikei mho tukwini nari m kimiaha me, ti nəri nə mə hiokeikei kimiaha me. ¹⁴ *Nəgkiariien riti nəha ia Loa səvəi Moses rəuiui loa me pam. In i nəgkiariien i rani mə, “Tikaməkeikei mokeikei piam rəmwhen ikokeikei atukw a ik.” ¹⁵ Mətə trini mīnuə hiamahiahi kimiaha me rəmwhen ia kuri me, tihaməsiari kamo hiouraha pam kimiaha me.

Nənimwīn Ikinan mīne noien ərəha səvəi nīpwrai iərmama

¹⁶ *Mətə iakani pehe tukumiaha i mə tihaməkeikei mhəuvehi nīskaiien səvəi Nənimwīn Ikinan mharə irə. Nəpīn hiamo iamīnhi irə tihəpko mhə narimnari me i noien ərəha səvəi nīpwramiaha rokeikei. ¹⁷ *Iakani iamīnhi irə ti nəri nə mə noien ərəha səvəi nīpwrai iərmama rokeikei narimnari me səməme Nənimwīn Ikinan rəpwəh nokeikeiien. Rəmwhen a mwi Nənimwīn Ikinan rokeikei narimnari me i noien ərəha səvəi nīpwrai iərmama rəpwəh nokeikeiien. Noien ərəha səvəi nīpwrai iərmama mīne Nənimwīn Ikinan irau krouəmwəki irau me. Ro pen rəknekīn tukumiaha mə tiho narimnari me hiokeikei mə tiho. ¹⁸ *Mətə trini mīnuə Nənimwīn Ikinan ramiri kimiaha, Loa nəha ko rīpkəkwtəmhiri mhə mwi kimiaha. ¹⁹ *Nərmama me i noien ərəha səvəi nīpwranraha ramiri irəha rīməru

* **5:14:** Mat 5:43, Rom 13:9 * **5:16:** Rom 8:4, Kal 5:25 * **5:17:**

Rom 7:15-23, 1Tes 2:11 * **5:18:** Rom 6:14, 8:14 * **5:19:** 1Kor 6:9-10

a ti nātoniien. Irəha nərman mine nīpran kamhəiri əpnāpen irəha me. Irəha kamho noien me nepwīn hāmkeṃik mine nəfe nari nətərigien ərəha səvənraha rokeikei. ²⁰ Irəha kamhəfwaki m nənīmwi nari me, mamho nahak, mamhəmwəki irəha me, mamhəvisə. Rerīnraha ramrhi ərəha irəha me. Niemaha raməpi irəha. Irəha kamhəfiūtə ia nīrəha me, mamho nərmama həmwəki irəha me mhərai narəien səvənraha. ²¹ Rerīnraha ramakres. Irəha kamhənīmwi nənīmwiien skai mamhakonə irə, mamho lafet ərəha me, mamho mwi narimnari me nepwīn iamīnhi. Iou takīni pehe tukumiaha i nəgkiariien i iakuvəni raka fwe kupwən. Nərmama səməme kamho noien iamīnha irə tuhəpwəh nuvnīmwəien ia nītətə sə Kumwesən ramərimənu irə. ²² *Mətə nərmama səməme Nənīmwiin Ikinan ramiri irəha həukuə kwənkwanraha sə ramasan me i. Irəha hokeikei nərmama. Rerīnraha ragien. Irəha kamharə ia nəmərinuien, mamho nətərigien səvənraha rəpwəmwis. Rerīnraha ramasan ti nərmama. Irəha kamho noien amasan. Ia nəpīn me irəha kamhəkwtəmhiri əknekīn nəgkiariien səvənraha mine nəfe hənī mə tuho. ²³ *Noien səvənraha ramasan məpou. Irəha kamhəkoui atukw a irəha mə tuhəpko mhə noien ərəha. Loa riti riwən raməsisəg kimiaha mə tihəpwəh noien iamīnha irə. ²⁴ *Nərmama me səvəi Iesu Kristo rəmwhen mə hənərui tərini pen raka noien ərəha səvəi nīpwrānraha mine narimnari me nəha noien ərəha nəha rokeikei pīk ia nei kamarkuauī.

* 5:22: Efes 5:9 * 5:23: 1Tim 1:9 * 5:24: Rom 6:6, Kol 3:5, 1Tes 2:11

25 *Nənimwɪn Ikinan rauvei pehe nimiruien vi m kitaha. Ro iamɪnhi irə pwəh səkurirə Nənimwɪn nəha. 26 *Rərəha mə saməfiutə ia kitaha me, uə samo niemaha m kitaha me, uə reritaha ramakres narimnari me səkita me.

6

Kimiaha tihastu ia kimiaha me

1 *Piak me, trɪni minuə kimiaha riti rimwei ia nərhaien, kimiaha səməme hiəuvəskai ia Nənimwɪn Ikinan tihaməkeikei mhəiri məru in, pwəh rirərig mwi ti suatuk amasan. Mətə tihaməsiari kamo kimiaha mwi tihəregi noien ərəha ruvi nətərigien səkimiaha mo kimiaha hiəmwei. 2 *Tihastu ia kimiaha me mhəvrani nari pəmpəm me səkimiaha me. Noien nəha tiho nənə mhesi pen nəkwai Kristo. 3 Rərəha mə iərmama auər a riti rerin tramrhi atukw a in, mamɪni iamɪnhi irə mə, “Eh, iou iərmama riti.” Iərmama sə ramo noien nəha rameikuə atukw a irə. 4 *Iərmama riti traməkeikei mətə sas əpa ia wok səvənhi mə rəmwhen. Mə wok səvənhi ramasan, rukurən nəfiutə atukwien in ti səvənhi əpa wok. Mətə rərəha raməfiutə atukw a in ti wok səvəi iərməpə. 5 *Iakini iamɪnhi ti nəri nə mə nərmama kuatia kuatia tuhaməkeikei mhətui amasan ti səvənraha wok. 6 *Iərmama sə kamahatən in ia nəgkariien səvəi Kumwesən, nəpɪn ruvehi nari amasan riti, ramasan mə ruvehi pen nɪpərin m iahtən səvənhi.

* 5:25: Rom 8:4 * 5:26: Fil 2:3 * 6:1: Mat 18:15, Jem 5:19
 * 6:2: Rom 15:1 * 6:4: 1Kor 11:28 * 6:5: Rom 14:12 * 6:6:
 1Kor 9:11,14

Nəfe nuni nari iərmama trəpwei tresi əpa mwi nukwan

⁷ Kimiaha tihəpwəh neikuə atukwien ia kimiaha. Hiəukurən mə ko hiaris ia Kumwesən? Rekəm! Nəfe nuni nari iərmama trəpwei tresi əpa mwi nukwan. ⁸ Trini minuə iərmama rəpwei noien ərəha sə nıpwran rokeikei, noien nəha səvənhi truvei pen nukwan min, in nə iərmama nəha tremhə. Mətə trini minuə iərmama rəpwei noien amasan sə Nənimwın İkinan rokeikei, Nənimwın İkinan truvei pen nukwan min, in nə nimiruien rerin. ⁹ *Kitaha tsaməkeikei mho noien amasan, mhəpwəh nəpouien irə, ti nəri nə mə tsesi nukwai noien nəha samo ia nəpin atukwatukw səvənhi. ¹⁰ Ro iamınhi irə, rino nəpin səvənhi pwəh so noien amasan, mhasitu ia nərmama me pam. Irənhə irə, tsaməkeikei mho iamınhi irə ia nərmama me nəha irəha piəvtaha me mine kətirimətaha me ti nəri nə mə irəha mwi kamhahatətə ia İesu.

Nəgkariien sampam

¹¹ Hətoni ro nukwai nəkukuə me i həpwınari. İakrai atukw ia rəgik ia nəkukuə səkimiaha. ¹² *Nərmama me nəha səməme kamhərhiərhi kimiaha mə tihəuvən kuvehi ninhum m kimiaha ti Loa səvəi Moses, irəha kamho noien nəha mə nəkur İsel tuhəgnəgini irəha. Irəha həpwəh nokeikeien mə nəkur İsel tuhometə irəha, ro pen həpwəh nəvisauien nemhəien səvəi Kristo ia nei kamarkuau. ¹³ Nərmama me nəha səməme kuvəuvehi raka ninhum mınraha ti Loa səvəi Moses, irəha mwi həpwəh nesi penien Loa nəha.

* **6:9:** 1Tes 3:13 * **6:12:** Kal 5:11, Fil 3:18

Mətə hokeikei mə tuhəuvehi ninhum m k̄imiahā, nənə kurirə irə tuhəfiūtə ia nirəha ia nəmri nəkur Isrel ti noien nəha k̄ino ia n̄ipwramiahā. ¹⁴*Mətə iou takəpwəh nəfiūtəien ia nirak. Takəfiūtə a ia nei kamarkuauī səvəi Iesu Kristo, Iərimənu sək̄itaha. Ia nei kamarkuauī nəha iakuvamhə raka minəpwəh raka noien me səvəi tiprənə i. ¹⁵*Ro nəri auər a mə iərman kuvēhi ninhum min uə k̄ipkuvēhi mhə ninhum min, mətə nari pərhiēn in i mə Kumwesən ro n̄im̄iruiēn səvəi iərmama ruvehe mo sə vi irə. ¹⁶Nərmama me pam səməme kamhək̄urirə nəgkiariēn nəha pwəh nəmər̄inuiēn minē napiēn trouarə ti nirəha, pwəh trouarə mwi ti Isrel səvəi Kumwesən.

¹⁷*Iakəpwəh nokeikeiēn mə iərmama tro iou iakəm̄wur mwi. Iakuvəuvehi raka təm̄wki nousiēn ia n̄ipwrak ti nəri nə mə iou iərmama riti səvəi Iesu.

¹⁸Piak me, pwəh namasaniēn səvəi Iesu Kristo Iərimənu sək̄itaha tramarə tukumiahā. Ouəh, pwəh ro iam̄inhi.

* **6:14:** 1Kor 1:31, 2:2
2Kor 4:10

* **6:15:** Kal 5:6, 2Kor 5:17

* **6:17:**

Nəkukuə Ikinan
The New Testament in the Nafe (Kwamera) language
of Southeast Tanna, TAFEA Province, Vanuatu
Niutestamen long lanwis Nafe blong Vanuatu.
Le Nouveau Testament dans la langue Nafe de
Vanuatu.

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nafe (Nafe)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-06-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 30 Nov 2021

26b0f540-c192-5878-be67-18ede9ab1416